

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **B. Ć.**

obwinionego o wykroczenie z art. 70 § 2 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2020 r.,

wniosku obrońcy obwinionego o wznowienie postępowania, w którym wydano

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2020 r. (sygn. akt IV KK 108/20)

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt II Ka (...),

p o s t a n o w i ł:

stwierdzić niewłaściwość Sądu Najwyższego do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania i wraz z aktami sprawy przekazać go do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2020 r. (sygn. akt KK 108/20) Sąd Najwyższy uchylił do ponownego rozpoznania sprawę zakończoną wyrokiem Sądu Okręgowego w P. (sygn. akt II Ka (...)) wobec B.Ć.. Kasacja na niekorzyść była rozpoznana w trybie art. 535 § 5 k.p.k. na posiedzeniu bez udziału stron. Jak wynika z akt sprawy, ani B. Ć. ani jej obrońca nie został zawiadomiony o fakcie wniesienia kasacji oraz o samym posiedzeniu

Obrońca obwinionego złożył następnie wniosek o wznowienie z urzędu tego postępowania z uwagi na wskazane przez niego naruszenie prawa do obrony i jako

podstawę do wznowienia wskazał art. 540b § 1 k.p.k. w zw. z art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.s.w.

Wniósł kolejno o:

- zmianę wyroku Sądu Najwyższego w sprawie IV KK 108/20 i oddalenie kasacji, ewentualnie o uchylenie przedmiotowego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu,
- zwrócenie się do Sądu Okręgowego w P. na podstawie art. 449a § 1 k.p.k. uzupełnienie uzasadnienia wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r. (sygn. akt II Ka (...)) poprzez wskazanie przyczyn uniewinnienia obwinionego,
- uchylenie wyroku Sadu Okręgowego w P. z dnia 3 września 2020 r. (sygn. akt II Ka (...)) wydanego na skutek ponownego rozpoznania sprawy, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) na podstawie art. 113 § 3 k.p.s.w.,
- uchylenie wszystkich zapadłych w sprawie orzeczeń i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W odpowiedzi na przedmiotowy wniosek Prokurator wniósł o pozostawienie wniosku obrońcy B.Ć. o wznowienie postępowania sądowego zakończonego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2020 r. (sygn. akt IV KK 5/20) bez rozpoznania jako niedopuszczalnego z mocy ustawy, zaś w części dotyczącej wznowienia postępowania sądowego zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 września 2020 r. (sygn. akt II Ka (...)) – przekazanie sprawy według właściwości Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 540b § 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić na wniosek oskarżonego, złożony w terminie zawitym miesiąca od dnia, w którym dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu, jeżeli sprawę rozpoznano pod nieobecność oskarżonego, któremu nie doręczono zawiadomienia o terminie posiedzenia lub rozprawy albo doręczono je w inny sposób niż osobiście, gdy wykaże on, że nie wiedział o

terminie oraz o możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność. Wznowienie postępowania na podstawie art. 540b § 1 k.p.k. ma charakter fakultatywny, a sądowi pozostawiona została ocena, czy wznowienie postępowania w konkretnej sprawie byłoby celowe. Przepis ten daje zatem jedynie możliwość wznowienia postępowania w przypadku zaistnienia opisanej w nim sytuacji, natomiast nie obliguje go do tego. Oznacza to, że nawet w przypadku gdyby wystąpiły okoliczności i spełnione zostały wszystkie warunki określone w art. 540b § 1 k.p.k. sąd winien wznović postępowanie dopiero, jeżeli stwierdzi, iż rozpoznanie sprawy pod nieobecność skazanego mogło mieć istotne znaczenie dla biegu postępowania sądowego, gwarancji procesowych skazanego oraz merytorycznego rozstrzygnięcia (por. m.in. postanowienie SN z dnia 9 lipca 2019 r. V KO 34/19).

Naturalnie przepis art. 540b k.p.k. nie jest zawieszony w próżni, lecz zsynchronizowany z innymi regulacjami procedury, zwłaszcza tymi dotyczącymi zasad udziału w czynnościach procesowych i zawiadamianiu o terminach posiedzeń czy rozpraw. Jeżeli ustawa wyraźnie wyłącza obowiązek zawiadomienia o terminie posiedzenia, to art. 540b § 1 k.p.k. nie może znaleźć zastosowania. Jednak w tym konkretnym przypadku sprawa jest bardziej złożona, gdyż na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019 poz. 1694) znowelizowano przepis art. 535 § 5 k.p.k., który wcześniej stanowił, że kasacja wniesiona na korzyść oskarżonego może być uwzględniona w całości na posiedzeniu bez udziału stron, w razie jej oczywistej zasadności. Obecnie przepis ten pozwala na rozpoznania każdej oczywiście zasadnej kasacji na posiedzeniu. W uzasadnieniu projektu tej noweli wskazano, że „nowa regulacja nie narusza konstytucyjnych gwarancji procesowych oskarżonego” (s. 69 druk nr 3251 Sejm VIII kadencji).

Zgodnie z art. 96 § 2 k.p.k. nie zawiadamia się o terminie posiedzenia bez udziału stron. Jednak nie zwalnia to z obowiązku przesłania odpisu kasacji uczestnikom postępowania (obowiązek ten wynika z art. 105 § 3 w zw. z art. 112 k.p.s.w.).

Jak wynika z akt sprawy faktycznie nie zawiadomiono B. Ć. o posiedzeniu, na którym miała zostać rozpoznana kasacja wniesiona na jego niekorzyść, ani też

nie powiadomiono go w ogóle o fakcie jej wniesienia. Stanowi to istotne naruszenie prawa obwinionego do realizacji własnej obrony. Jakkolwiek można by jeszcze uzasadnić brak powiadomienia o terminie posiedzenia w celu rozważenia oczywistej bezzasadności kasacji (wówczas nastąpić może jej oddalenie lub skierowanie na rozprawę) lub jej uwzględnieniu na korzyść obwinionego, to jednak w sytuacji posiedzenia bez udziału stron w trybie art. 535 § 5 k.p.k. powinno się dać mu możliwość pisemnego ustosunkowania się do kasacji na niekorzyść, co wiąże się z koniecznością co najmniej doręczenia mu jej treści. Uznać można zatem, że w sprawie niniejszej, dokonując prokonstytucyjnej wykładni przesłanek art. 540b § 1b k.p.k. w zw. z art. 535 § 5 k.p.k. i art. 530 § 1 k.p.k. rozpoznanie sprawy w sytuacji zupełnego braku wiedzy zarówno o samej kasacji, jak i terminie jej rozpoznania wypełniałoby, warunki do wznowienia postępowania.

W sprawie niniejszej pojawia się jednak inne zagadnienie. Konieczne jest rozstrzygnięcie, czy postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym, które zakończyło się wydaniem orzeczenia kasatoryjnego i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, stanowi wymagane art. 540b § 1 k.p.k. „*postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem*”. Analiza przepisów k.p.k. dotyczących postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym prowadzi do wniosku, iż postępowanie to, w przypadku gdy w wyniku rozpoznania kasacji wydano wyłącznie orzeczenie kasatoryjne, nie ma charakteru „*postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem*”. Z uwagi na charakter nadzwyczajnego środka odwoławczego jakim jest kasacja, jej uwzględnienie i przekazanie sprawy sądowi powszechnemu do ponownego rozpoznania, nie kończy postępowania w sprawie. Tak zresztą było w sprawie niniejszej, gdzie po ponownym rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odwoławczym zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 września 2020 r. (sygn. akt II Ka (...)). Zatem jasnym jest, że wyrok SN z dnia 21 maja 2020 r. (sygn. akt KK 108/20) nie zakończył prawomocnie tego postępowania w przedmiocie odpowiedzialności wykroczeniowej obwinionego.

Wobec powyższego w drodze wznowienia postępowania (przy spełnieniu wszelkich merytorycznych przesłanek) wzruszyć można jedynie wyrok prawomocny

Sądu Okręgowego w P., a w tym zakresie właściwym jest już sąd apelacyjny (art. ex. art. 544 § 1 k.p.k.), a nie Sąd Najwyższy.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji, przekazując sprawę do Sądu Apelacyjnego w (...) jako sądu właściwego .